

JAARVERSLAG 2018

JAARVERSLAG 2018

Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel

Colofon

Juridische structuur

Statutaire naam:	Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel
Vestigingsplaats:	Dalfsen
Rechtsvorm:	Stichting
Adres:	Landgoed De Horte, Poppenallee 39, 7722 KW Dalfsen
Kvk-nummer:	08171847

Versie, datum en vaststelling

Versie:	Eindversie
Datum:	22 maart 2019
Vaststelling door bestuur:	27 maart 2019
Goedkeuring door RvT:	27 maart 2019

**Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden**

Inhoudsopgave

Bestuursverslag 2018

1. Missie, visie en activiteiten.....	4
2. Doelrealisatie.....	4
3. Bestuur en Raad van Toezicht	5
4. Financiële resultaten	8
5. Jaaroverzicht 2018	13
6. Toekomstplannen 2019 en verder	14
7. Risico's.....	16

Jaarrekening 2018

Balans per 31 december 2018.....	18
Staat van baten en lasten over 2018.....	19
Kasstroomoverzicht (indirecte methode).....	20
Toelichting behorend tot de jaarrekening.....	21
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	21
Grondslagen voor de resultaatbepaling	23
Toelichting op de balans.....	25
Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	29
Toelichting op de staat van baten en lasten.....	30
Ondertekening bestuur	34

Overige gegevens.....

Beoordelingsverklaring van de onafhankelijke accountant	35
---	----

BESTUURSVERSLAG 2018

1. Missie, visie en activiteiten

Missie

Van een mooi landschap kan iedereen gratis genieten. Niemand hoeft te betalen voor een wandeling of een fietstocht door mooie landschappen. Het maakt dat een landschap een collectief goed is, waar vraag en aanbod niet via een markt gereguleerd kan worden. Het landschap blijft echter niet kosteloos in stand. Actief beheer van landschap is namelijk nodig om de kwaliteit daarvan te behouden. De uitdaging is om de baten en lasten van het landschap eerlijk te verdelen. De Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel (SGBDO) heeft dan ook als missie om de waarde(n) van het landschap in stand te houden en te versterken. Want niet alleen de eigenaren van de landschapselementen moeten de lasten dragen, maar iedereen die baat heeft bij het mooie Overijsselse landschap.

Visie en doelstellingen

De stichting heeft als visie om tot een duurzaam, structureel en hoogwaardig beheer van het landschap, de natuur en het water in de provincie Overijssel te komen. Doelstellingen (en voorbeelden van Groene en Blauwe Diensten) die daarbij horen zijn:

- het aanleggen van nieuwe landschapselementen;
- het herstellen van bestaande landschapselementen;
- het duurzaam beheren van bestaande landschapselementen.

Activiteiten

Om de visie en de doelstellingen van de stichting te realiseren heeft de stichting voor zichzelf een aantal activiteiten gesteld. Enkele daarvan zijn inmiddels al grotendeels uitgevoerd, waaronder:

- het (doen) opzetten, operationeel krijgen en in standhouden van een systeem van zogenoemde "Groene en Blauwe Diensten" in de provincie Overijssel;
- het enthousiasmeren en aanjagen van gebiedspartijen, om te zorgen dat gemeenten, particulieren grondeigenaren en grondgebruikers en anderen deel gaan nemen aan het systeem van "Groene en Blauwe Diensten";
- het opzetten van een backoffice voor het (doen) verzorgen van de administratie en het beheren van contracten;

Andere activiteiten zijn een doorlopend proces, waaronder:

- het faciliteren van gebiedsinitiatieven, door het deelnemen in overleggen en het begeleiden van plan- en ontwikkelingsprocessen;
- het werven van fondsen;
- het opzetten van een kenniscentrum.

2. Doelrealisatie

Als grondeigenaren hun landschapselementen onderhouden, die onderdeel zijn van het grotere ensemble dat het landschap vormt, dan leveren zij in feite een dienst aan de samenleving: iedereen kan dan immers gratis genieten van het landschap. In Overijssel heeft de provincie vanaf 2008 daarom het systeem van Groene en Blauwe Diensten ontwikkeld. De grondeigenaren krijgen een vergoeding voor aanleg, herstel en duurzaam onderhoud van landschapselementen op basis van een contract van 20 tot 30 jaar. Contracten worden met de eigenaren gesloten vanuit lokale landschapsfondsen, die hun vermogen langjarig hebben vastgelegd om te verzekeren dat gedurende de gehele contractperiode de kosten kunnen worden vergoed.

In 2018 had SGBDO de volgende landschapsfondsen onder haar hoede:

- Dalfsen
- Haaksbergen
- Hardenberg
- Hellendoorn
- Hof van Twente
- Nationaal Landschap Noordoost Twente (gemeenten Tubbergen, Dinkelland, Oldenzaal en Losser)
- Netwerkstad (gemeenten Almelo, Borne en Hengelo)
- Ommen
- Rijssen-Holten
- Staphorst
- Steenwijkerland
- Twenterand
- Wierden

Het Overijsselse systeem bestaat uit lokaal beschikbaar geld dat de provincie co financiert. Lokaal geld kan bestaan uit gemeentelijk geld en privaat geld. De landschapsfondsen staan op naam van Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel en zijn ondergebracht bij de lokale Rabobanken in Overijssel. SGBDO heeft voor elk van haar landschapsfondsen samenwerkingsovereenkomsten met de gemeenten. In de samenwerkingsovereenkomsten zijn de kaders, werkwijze en financiering vastgelegd.

Behaalde resultaten eind 2018

Het totaal aantal Groene en Blauwe Diensten-contracten bij de SGBDO bedraagt eind 2018 1874 contracten. De SGBDO heeft nu langjarig onder contract staan:

- 65 kilometer bomenrijen;
- 7 ha eendenkooien;
- 74 kilometer elzensingels;
- 326 ha geriefhoutbosjes;
- 42 kilometer heggen en hagen;
- 35 ha hoogstamfruitboomgaarden;
- 985 kilometer houtwallen;
- 3100 knotbomen;
- 4 kilometer lanen;
- 500 poelen;
- 60 kilometer rasters;
- 2 ha rietland;
- 1500 solitaire bomen;
- 65 kilometer toegankelijkheid;
- 5 ha zoombeheer;

Daarnaast staan ook nog vele andere elementen – van knoteiken tot essenstoven, van slootranden tot grafheuvels en van dassenrasters tot bloemrijke akkerranden – onder contract.

3. Bestuur en Raad van Toezicht

De stichting kent als organen een bestuur en een Raad van Toezicht. Het bestuur heeft tot taak het besturen van de stichting. Het bestuur was in 2018 als volgt samengesteld:

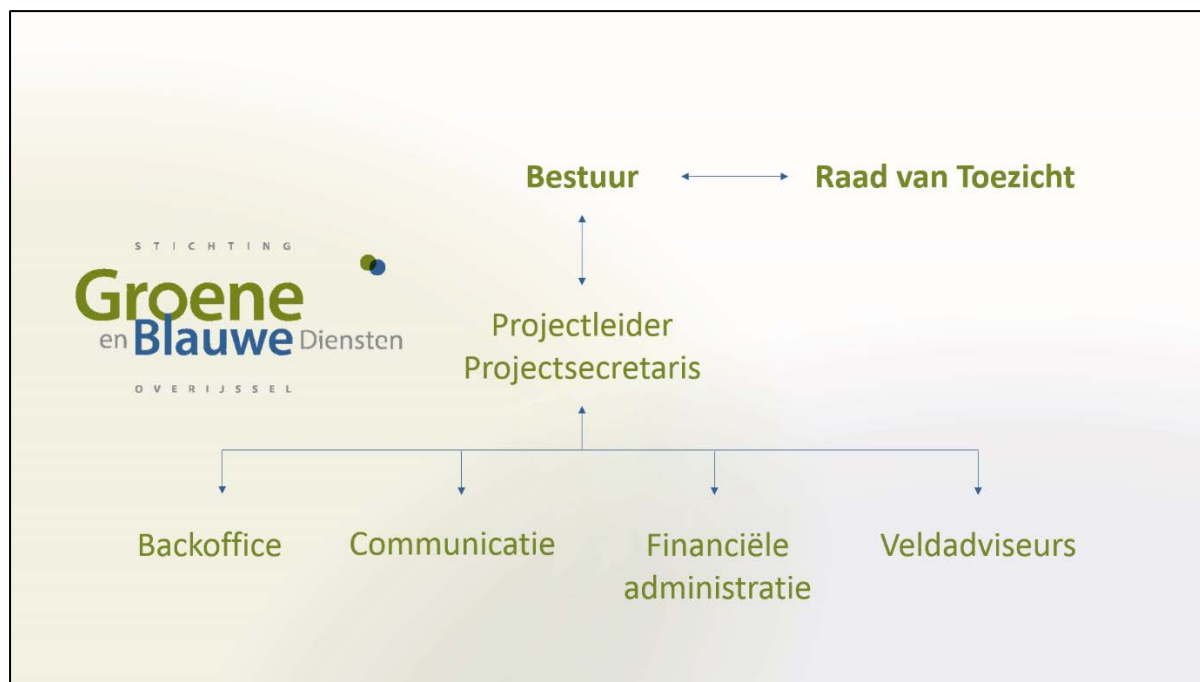
- Dhr. M. Knol (voorzitter) namens de Stichting Landschap Overijssel (eigenaar KnolConsult)
- Dhr. J.D. Alsema (lid) namens de Agrarische Collectieven (gepensioneerd)

De Raad van Toezicht heeft tot taak om toezicht te houden op de financiën en de activiteiten van de stichting. Daarnaast wordt de raad gevraagd om advies te geven op zowel het gebied van de financiën van de stichting als op het gebied van de beleidsmatige ontwikkelingen. SGBDO streeft

ernaar om kennis en affiniteit van de natuur-, landbouw- en de landgoederensector in Overijssel vertegenwoordigd te hebben in de Raad van Toezicht. De leden worden op persoonlijke titel benoemd. De raad bestond in 2018 uit de volgende commissarissen:

- Dhr. J.A.W. Bisschops (lid), zitting namens de natuursector (regiodirecteur Overijssel/Flevoland Natuurmonumenten)
- Dhr. J.B.V. Kuks (lid), zitting namens de landbouwsector (agrarisch ondernemer)
- Dhr. J.T. Starckenburg (lid), zitting namens de landgoederensector (directeur Stichting IJssellandschap)

SGBDO heeft geen personeel in dienst. Personeel wordt ingehuurd. In 2018 werden de basistaken uitgevoerd door medewerkers van Landschap Overijssel, LTO Noord en zelfstandige veldadviseurs.

Bestuursleden en commissarissen van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Na een periodiek aftreden is een bestuurslid of commissaris steeds herbenoembaar.

Rooster van aan- en aftreden van bestuur en Raad van Toezicht

	<i>Functie</i>	<i>Benoemd</i>	<i>Herbenoembaar</i>
Bestuur			
M. Knol	Voorzitter	2016	2020
J.D. Alssema	Lid	2016	2020
Raad van Toezicht			
J.A.W. Bisschops	Lid	2014	afgetreden
J.B.V. Kuks	Lid	2014	2022
J.T. Starckenburg	Lid	2010	2020

Het beleid voor zowel het bestuur als de Raad van Toezicht is dat zij onbezoldigd deze taak vervullen. Een reiskosten- en vacatievergoeding is beschikbaar en met uitzondering ook een onkostenvergoeding.

Nevenfuncties bestuursleden

Dhr. M. Knol (voorzitter)

Nevenfuncties

- Voorzitter Gezondheidscentrum De Fenix
- Lid RvC studentenroeivereniging Boreas
- Lid Adviescommissie MBK provincie Overijssel
- Lid Adviesraad Caransscoop
- Secretaris bestuur Stichting Oldenhof

Dhr. J.D. Alsema (lid)

Nevenfuncties

- Voorzitter ANV Horst en Maten te Staphorst/Rouveen
- Bestuurslid/secretaris Collectief Noord West Overijssel
- Bestuurslid/penningmeester BoerenNatuur
- Voorzitter Uitvoeringscommissie Inrichting Landelijk gebied Staphorst

Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden

4. Financiële resultaten

Staat van baten en lasten over 2018 (samenvatting)

		Werkelijk 2018		Begroot 2018		Werkelijk 2017	
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Baten							
Baten als tegenprestatie levering diensten	H		17.933		20.000		-
Baten van overheden	I		75.341		-		54.000
<i>Som van baten</i>			<i>93.274</i>		<i>-</i>		<i>54.000</i>
Lasten							
<u>Besteed aan doelstellingen</u>	J						
Aanleg, beheer en herstel		1.556.667		1.350.000		1.487.419	
			1.556.667		1.350.000		1.487.419
<u>Beheer en administratie</u>	K						
- Kosten beheer en administratie			201.797		249.000		298.382
<i>Som van de lasten</i>			<i>1.758.464</i>		<i>1.579.000</i>		<i>1.785.801</i>
<u>Financiële baten</u>	L		984.918		1.000.000		1.009.551
Saldo van baten en lasten			-680.272		-579.000		-722.250

Informatie over financieel beleid en financiële resultaten

Jaarlijkse baten en lasten

In 2018 hebben enkele overheden (met name de gemeenten Staphorst en Wierden) hun landschapsfonds aangevuld. Over het gehele jaar kwam dat bedrag op € 75.341 uit. Daarnaast hebben we financiële baten van het vermogen van de stichting ontvangen (€ 984.918) en hebben we werk voor derden uitgevoerd (€ 17.933). Bij de lasten die we besteed hebben aan onze doelstelling daalden ook dit jaar weer de aanleg- en herstelbetalingen: van € 195.932 naar € 159.303. Op basis van de vele contracten die in 2014 en 2015 zijn afgesloten ligt dit nog steeds in de lijn der verwachting. Ook volgend jaar zullen de aanleg- en herstelbetalingen weer verder dalen, omdat de betalingen voor aanleg en herstel meestal één of twee jaar na contractafsluiting plaatsvindt. Nu bijna alle aanleg- en herstelwerkzaamheden zijn afgerond, stegen de beheervergoedingen tot een hoogte van € 1.397.635 (tegenover € 1.291.486 in 2017). Een contract kan namelijk pas in beheer komen op het moment dat de aanleg- en herstelwerkzaamheden zijn afgerond.

Rentebaten zijn € 985.985. Na aftrek van de rentelasten en bankkosten van € 1.623 kwamen de financiële baten uit op € 984.362. Om de baten en lasten in evenwicht te brengen, werd in 2018 een bedrag van € 680.272 uit de landschapsfondsen gehaald. Dat is iets lager dan in 2017 (€ 722.250) en fors lager dan in 2016 (€ 1.699.702). Dat komt met name doordat er minder aanleg- en herstelvergoeding wordt uitgekeerd en er minder contractvorming heeft plaatsgevonden.

Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden

Bijzondere baten en lasten en fondsenwervingsmethode(n)

Er zijn in 2018 geen bijzondere baten en lasten met een eenmalig karakter ontvangen. Daarnaast zijn er geen bijzondere baten en lasten uit voorgaande jaren die het inzicht in het saldo van baten en lasten beïnvloeden. Ook zijn er in 2018 geen fondsenwervingsmethoden gehanteerd.

Verhouding tussen de lasten 'besteed aan doelstelling', 'wervingskosten' en 'kosten beheer'

De SGBDO heeft € 201.797 aan organisatiekosten uitgegeven. De organisatie komt daarmee in 2018 op een verhouding van 89% 'besteed aan de doelstelling' en 11% 'kosten beheer'. Over de gehele looptijd mag het gemiddelde percentage dat aan de doelstelling wordt besteed niet minder zijn dan 85%. Om over de gehele looptijd op deze 85% uit te komen, zet SGBDO vanaf 2018 in op sober contractbeheer en een percentage dat boven de 85% 'besteed aan de doelstelling' ligt. Dat dit percentage in 2018 op 89% uitkomt, komt onder andere door de stimuleringsactie van de afgelopen twee jaar om openstaande aanleg- en herstelwerkzaamheden af te ronden. Dat werkt zowel door in de aanleg- en herstelvergoedingen en de beheervergoedingen en daarmee een extra hoog 'besteed aan doelstellings'-percentage.

Analyse tussen begroting en werkelijke cijfers 2018

Baten: In 2018 zijn er door enkele gemeenten nog een aantal incidenteel aanvullende stortingen gedaan ten behoeve van duurzaam landschapsbeheer. Deze baten zijn niet begroot.

Lasten: De werkelijke kosten besteed aan de doelstelling 2018 vallen hoger uit dan begroot (zie de paragraaf hier boven). De organisatiekosten vallen lager uit, omdat er 50% minder contracten zijn afgesloten dan begroot en doordat de veegactie in de gemeente Wierden is uitgesteld tot 2019.

Financiële toestand per balansdatum

Het totale fondsvermogen van de landschapsfondsen van SGBDO bedroeg op 31 december 2018 € 36.061.397. Dit bestaat uit een continuïteitsreserve en een bestemmingsfonds per landschapsfonds. Per 31 december 2017 bedroeg deze continuïteitsreserve € 3.862.623. Voor de financiering van de contracten en dus het feitelijke landschapsbeheer is op 31 december 2018 € 32.198.774 beschikbaar. Kasstromen konden ruimschoots voldaan worden uit liquide middelen en ontvangen vorderingen en ontvangen rente.

**Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden**

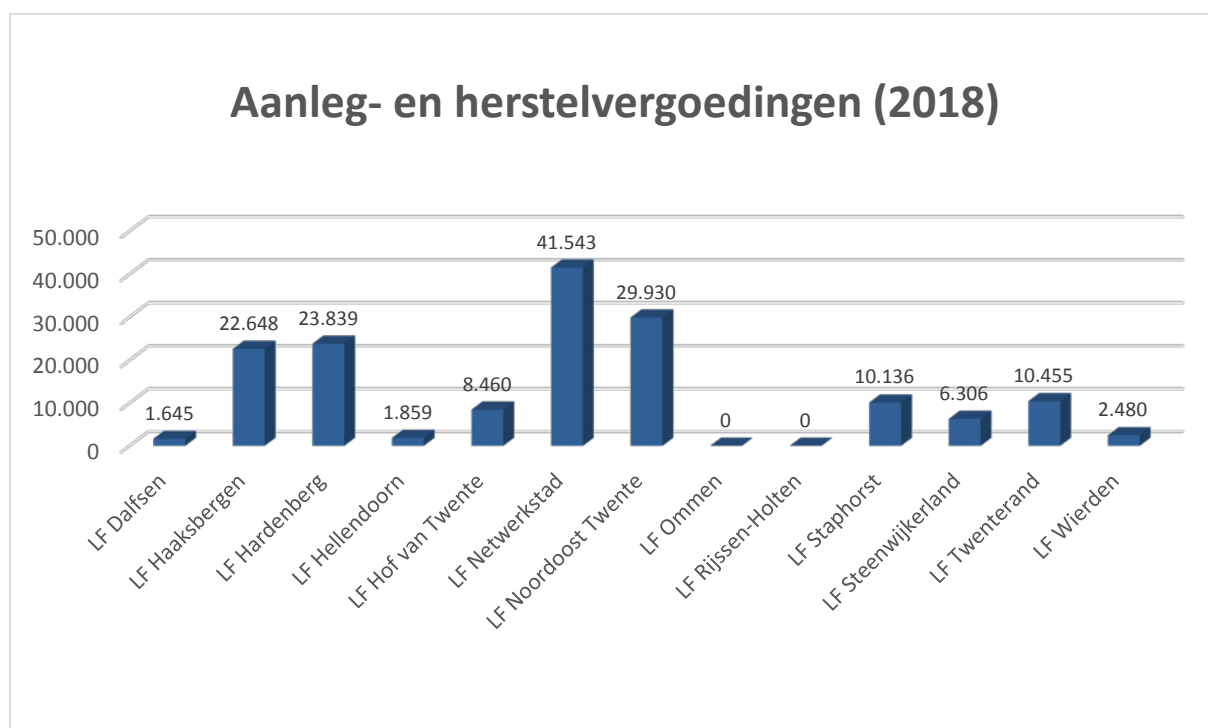
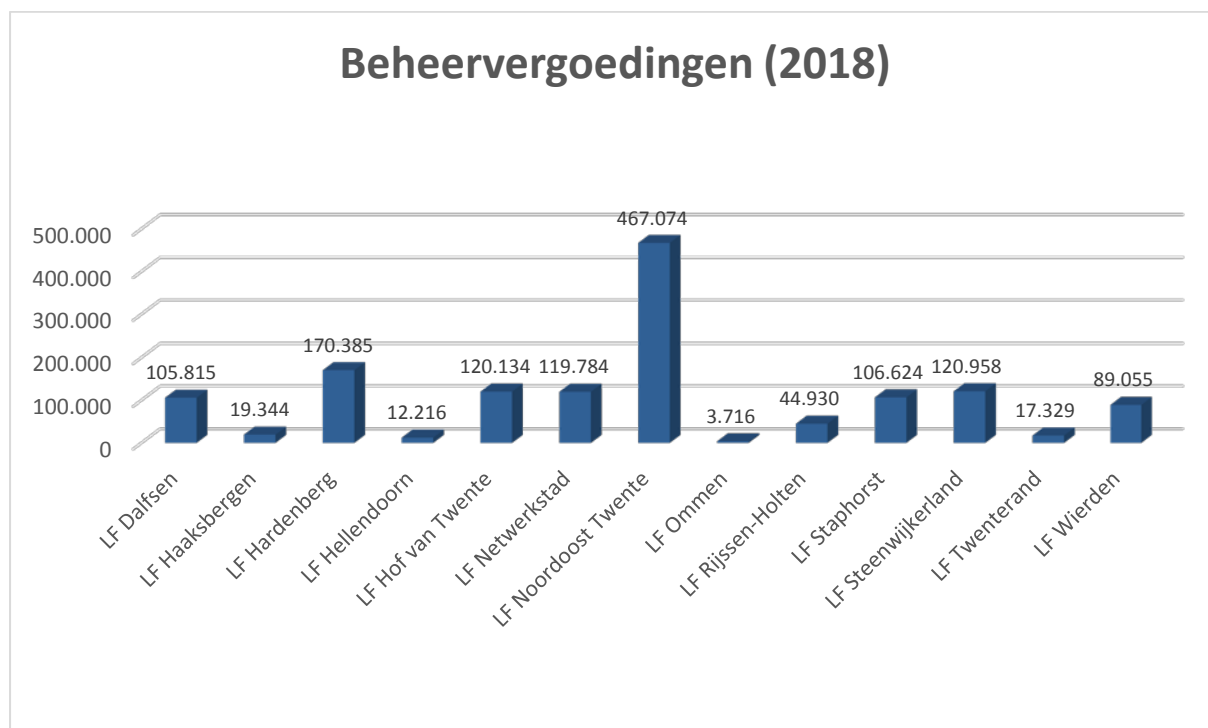
Toelichting continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel gedurende de looptijd van de contracten aan haar verplichtingen kan voldoen. De continuïteitsreserve dient ter dekking van de uitvoeringskosten die worden gemaakt om de contracten met de deelnemers van de Groene en Blauwe Diensten af te sluiten en langjarig te beheren. Bij aanvang van de samenwerking doteert Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel 15% aan de continuïteitsreserve. Deze reserve wordt over de looptijd van 30 jaar benut ten behoeve van het toezicht op de uitvoering van de Groene en Blauwe Diensten in Overijssel.

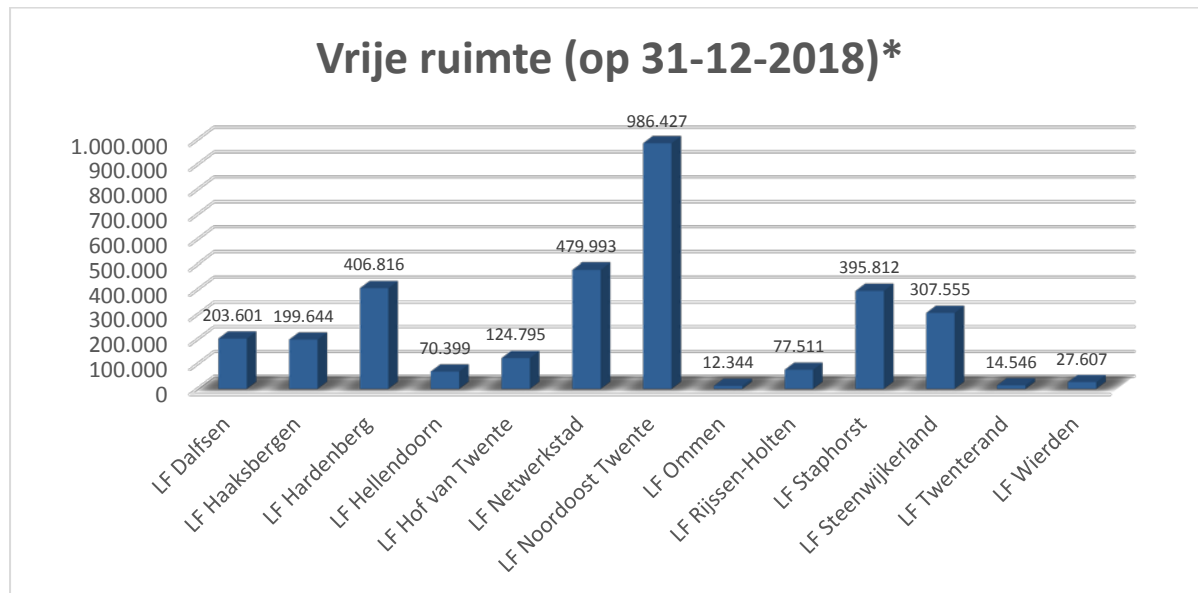
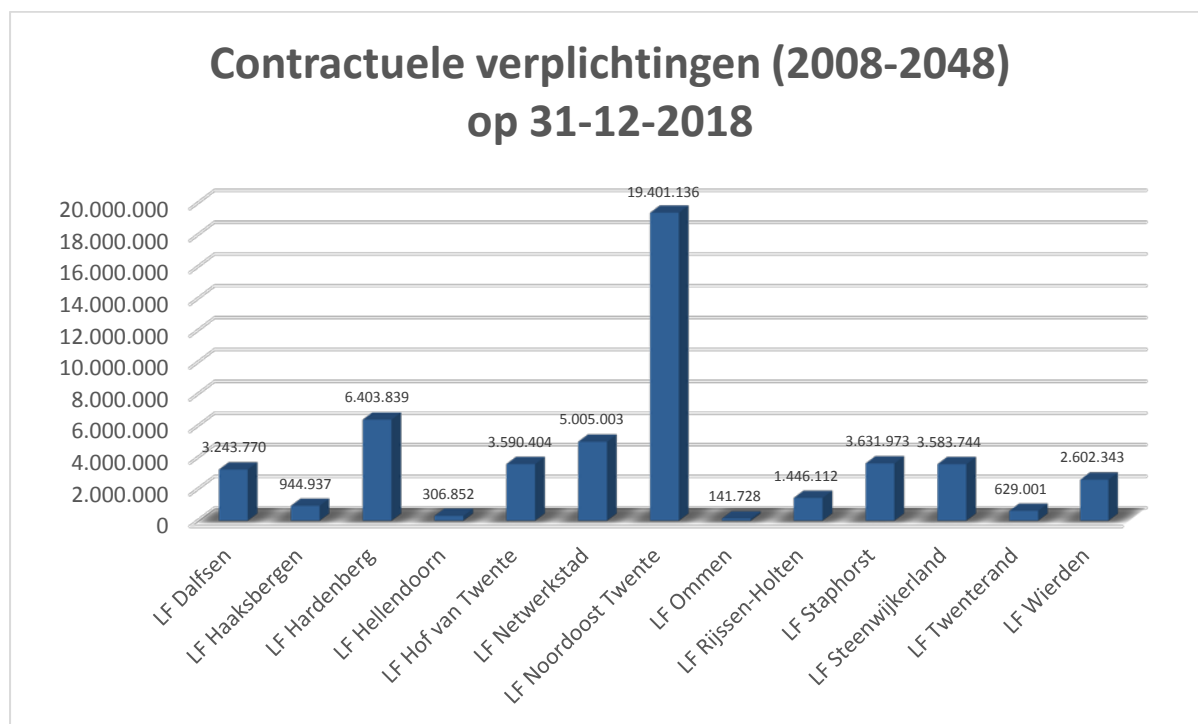
Liquiditeitsprognose en doelsparen

SGBDO heeft voor elk van haar landschapsfondsen een liquiditeitsprognose. Hierin is berekend hoeveel rendement jaarlijks vrijkomt en hoe dit zich verhoudt ten opzichte van de jaarlijkse langlopende verplichtingen van SGBDO. De liquiditeitsprognose is gemaakt voor de looptijd van de contracten (21 en 30 jaar, variërend per landschapsfonds). De middelen per landschapsfonds zijn ondergebracht bij lokale Rabobanken. Ze zijn opgedeeld in doelspaarrekeningen met diverse looptijden (spaardeposito's). De verdeling is zodanig gekozen dat er bij een optimaal spaarrendement toch altijd voldoende vrijval van liquide middelen is om alle jaarlijkse verplichtingen (contractverplichtingen en beheerverplichtingen) te kunnen voldoen. De liquiditeitsprognoses zijn een belangrijk sturingsmechanisme van SGBDO. Op basis van deze prognoses wordt voortdurend bepaald hoeveel ruimte er binnen elk landschapsfonds nog is om nieuwe verplichtingen aan te gaan. Eventuele nieuwe geldstromen worden toegevoegd aan de liquiditeitsprognose op basis van de nieuwe afspraken die worden gemaakt met de lokale Rabobanken. Op die wijze wordt jaarlijks een financiële planning samengesteld. De basis voor deze planning zijn de fysieke getekende contracten met deelnemers en de daarvan afgeleide contractadministratie en de overeenkomsten in kader van Doelsparen met de lokale Rabobanken. In de liquiditeitsprognose zijn ook de kosten voor de uitvoering van de taken van SGBDO meegenomen. In de samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten is vastgelegd dat deze kosten maximaal 15% van het totaal ingelegde budget mogen zijn. In de liquiditeitsprognose wordt ook berekend of SGBDO voldoende budget beschikbaar houdt voor het uitvoeren van haar taken. Daarbij is een buffer van 3% gehanteerd om eventuele onverwachte ontwikkelingen in de toekomst te kunnen opvangen.

Beheer-, aanleg- en herstellergoedingen per landschapsfonds (2018)

Contractuele verplichtingen en vrije ruimte (2018)

* De extra werkzaamheden 2019-2022 voor betrokkenheid, kennisoverdracht en kwaliteitscontrole komen in 2019 uit deze vrije ruimte.

5. Jaaroverzicht 2018

Nieuwe contracten

Net als in 2016 en 2017, was er in 2018 geen GBD-regeling vanuit de provincie meer actief. Dit betekent echter niet dat er geen mogelijkheden zijn om nieuwe contracten af te sluiten. In de meeste landschapsfondsen zijn nog vrij te besteden restbudgetten beschikbaar. In overleg met de gemeenten zijn in een aantal gemeenten deze budgetten in 2018 aangewend voor nieuwe contracten. In 2018 zijn in totaal 7 nieuwe contracten afgesloten. Ook zijn in 2018 een aantal contracten op verzoek van de contractant beëindigd.

Controles

In 2018 zijn we begonnen met de pilot 'Zachte Controle'. De gedachte daarachter is dat we controles minder statisch en minder kostbaar maken door aan de voorkant in te zetten op een beheerschouw, waarbij veldadviseurs vanaf de weg en met onze nieuwe controle-app inschatten hoe landschapselementen er in de basis bij staan. We hebben deze pilot met drie veldadviseurs en in drie gebieden getest. Daar kwamen zestien deelnemers uit die in aanmerking komen voor een 'Harde Controle'. Over de uitkomsten waren zowel de veldadviseurs als de backoffice tevreden.

Vanuit kwaliteitscontrole hebben we 111 deelnemers gecontroleerd. Dat waren 56 deelnemers met de nieuwe Zachte Controle App en 55 deelnemers met een aanleg- en herstelcontrole. Tien deelnemers zijn met een harde controle gecontroleerd op de uitvoering van hun beheerwerkzaamheden. Vijf deelnemers zijn naar aanleiding van de zachte controle gebeld.

Contractbeheersysteem

In 2018 werd, in samenwerking met BoerenNatuur, het nieuwe contractbeheersysteem operationeel. Een contractbeheersysteem waarbij SGBDO meer inzicht krijgt in alle data die bij de contracten hoort. In 2019 proberen we de mogelijkheden van het contractbeheersysteem verder uit te bouwen.

Staatssteuntoets

In 2018 is er een nieuwe 'Catalogus GBD' gekomen. Doordat deze pas op 26 oktober 2018 is goedgekeurd is er voor 2018 geen staatsteun gedaan. Voor één van de externe fondsen hebben we op hun verzoek wel een staatsteuntoets gedaan. Voor 2019 staat de staatsteuntoets weer op het programma.

Gemeentelijke gesprekken

SGBDO verantwoordt zich één keer per jaar voor haar werkzaamheden bij de deelnemende gemeenten. Daarnaast zijn de gesprekken bedoeld om ideeën uit te wisselen en discussie op gang te brengen. Vanaf 2017 worden de gesprekken regionaal ingevuld met meerdere gemeenten tegelijk. In september en oktober 2018 zijn vier gesprekken geweest:

- Dalfsen-Hardenberg-Ommen-Staphorst-Steenwijkerland
- Twenterand-Wierden-Rijssen Holten-Hof van Twente
- Almelo-Borne-Hengelo-Haakbergen
- Tubbergen-Dinkelland-Losser-Oldenzaal

Belangrijkste onderwerpen waren het bespreken van de jaarrekening en om te komen tot een voorstel voor extra werkzaamheden in de periode 2019-2022. Onderlegger voor dit verhaal is onze Visie Contractbeheer (2017). De visie waarmee SGBDO meer wil inzetten op betrokkenheid, kennisoverdracht en kwaliteitscontrole bij of van het contractbeheer. Het voorstel is door de gemeenten goed ontvangen. Vijftien van de achttien gemeenten waren positief, twee twijfelden nog en één was terughoudend.

6. Toekomstplannen 2019 en verder

Visie Contractbeheer (2017) en Extra werkzaamheden (2019-2022)

Vanaf 2019 gaat SGBDO werken met een nieuwe werkzaamhedenstructuur en jaarplanning. De lijn uit onze Visie Contractbeheer trekken we daarbij voort. We zetten in op betrokkenheid, kennisoverdracht en kwaliteitscontrole. Met recht ook in die volgorde.

Betrokkenheid

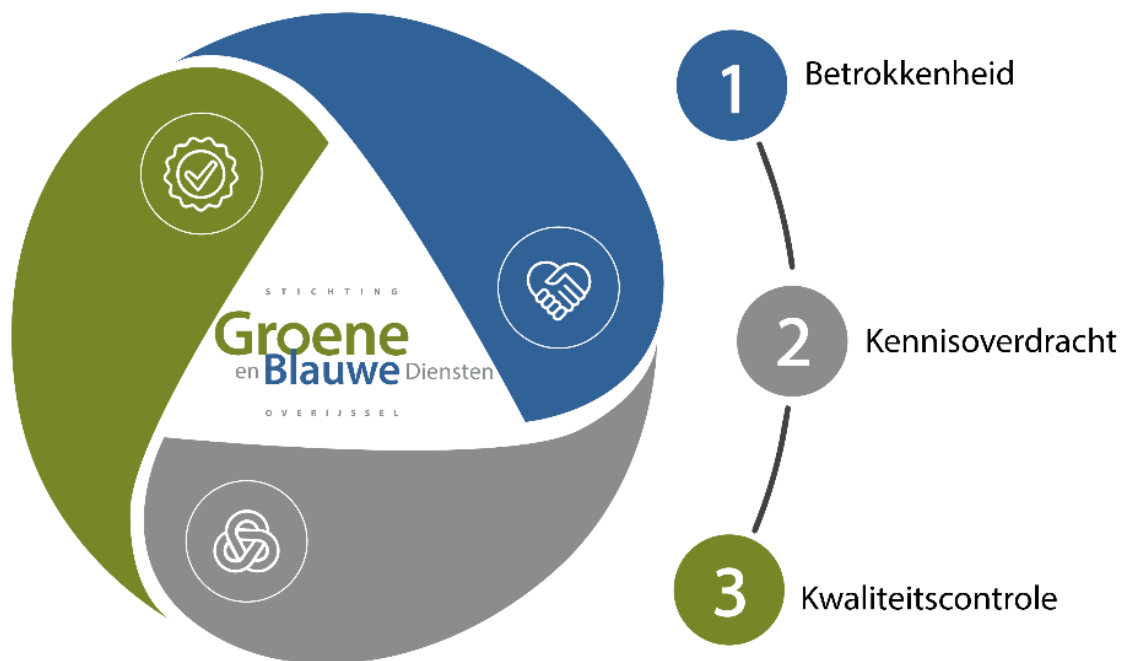
Vanuit de basis zetten we hierop in door het versturen van een nieuwsbrief, het bijhouden van onze bestaande website en het plaatsen en versturen van een tweetal nieuws- en persberichten. Vanuit de extra werkzaamheden zetten we in op het creëren van betrokkenheid met de 1875 deelnemers, de gemeenten, de provincie en de andere drie stichtingen. Dit doen wij onder meer door het versturen van meer digitale en gepersonaliseerde nieuwsbrieven, sociale media (Facebook, Twitter en Linked In gekoppeld aan accounts van gemeenten), een nieuwe website die meer inspeelt op de behoeften van de contractanten en meerdere regionale persberichten om de lokale betrokkenheid te vergroten.

Kennisoverdracht

Voor een goede kennisoverdracht zetten we vanuit de basis in op tien individuele adviezen (incl. veldbezoeken) en één praktijktraining per jaar. Met de extra werkzaamheden worden jaarlijks veertig individuele adviesgesprekken gegeven. Voor elk beheerpakket bieden we in ieder geval elke vier jaar een praktijktraining aan.

Kwaliteitscontrole

Controles maken we vanuit onze Visie Contractbeheer minder statisch en minder kostbaar door aan de voorkant in te zetten op een beheerschouw, waarbij veldadviseurs vanaf de weg en met onze nieuwe controle-app inschatten hoe landschapselementen er in de basis bij staan. We zien dan één keer in de acht jaar alle gecontracteerde elementen. Voor harde controles is er budget voor dertig veldbezoeken en twintig telefonische gesprekken per jaar. We merken dat we hier tekort aan hebben. Daarom zetten we ons in om vanuit de extra werkzaamheden de intensiviteit van de zachte controle te verhogen en één keer in de vier jaar alle gecontracteerde elementen te zien. De harde controles verhogen we naar tachtig veldbezoeken en vijftig telefonische gesprekken per jaar. Op deze manier komt er ook ruimte om bij contractovernames in te zetten op een veldbezoek met zowel de nieuwe als de oude eigenaar.

1. Betrokkenheid

- a. Betrokkenheid van de contractant
- b. Betrokkenheid van gemeenten, provincie en collega-stichtingen
- c. Nieuwsbrieven, sociale media, website en persberichten

2. Kennisoverdracht

- a. Ambassadeurs-netwerk
- b. Individueel advies (veldbezoek)
- c. Praktijktrainingen

3. Kwaliteitscontrole

- a. Zachte controles
- b. Harde controles
- c. Aanpassing in het sanctiebeleid

Doorontwikkeling Groene en Blauwe Diensten

Pilots 'Langjarig Beheer' uit de provinciale Natuurvisie

Joop Alsema trad als bestuurslid van de SGBDO toe tot de begeleidingscommissie van het project 'Langjarig Beheer' uit de provinciale Natuurvisie. Zeven pilots proberen daarbij op een andere manier en met meer gebiedseigen cofinanciering langjarig landschapsbeheer op te zetten. Hiervoor worden *bidbooks* geschreven. Verwachting is dat deze in het eerste kwartaal van 2019 gereed zijn. Vanuit SGBDO hebben we een notitie geschreven, waarbij we aangeven op welke manier SGBDO de pilots tot dienst kan zijn. De insteek is dat we pleiten om de bestaande landschapsfondsen te gebruiken voor langjarige borging. Onze landschapsfondsen bestaan vanaf 2008 en hebben in deze periode bewezen een goed instrument te zijn.

KGO-middelen vanuit de gemeenten

KGO-middelen zorgen in de gemeente Dinkelland voor een impuls van ruimtelijke kwaliteit. Het is een overeenkomst tussen ondernemers en gemeenten. Als het budget bij de gemeente niet binnen twee jaar is besteed dan is er de mogelijkheid om het toe te voegen in het landschapsfonds en van daaruit aan een impuls van ruimtelijke kwaliteit te werken. Het budget moet dan niet alleen voor aanleg, herstel en beheer zijn, maar ook voor communicatie en proces.

Manifest Landschap voor de provinciale verkiezingsprogramma's

Met het manifest 'Vergroot de liefde voor ons landschap, verminder de landschapspijn' zetten we in op de provinciale verkiezingsprogramma's richting de provinciale statenverkiezingen van 20 maart 2019. SGBDO, SKS, SPLIJ+ en Landschapsfonds Enschede hebben vier punten aangereikt om de liefde voor het landschap te vergroten en landschapspijn te verminderen. Alle fracties in Overijssel hebben het manifest ontvangen.

PvdA Landschapsmoties

Het voorstel van de PvdA om samen met de regio's de kracht en pracht van het Overijsselse landschap te versterken (M10 Kansrijk Landschap) is in PS aangenomen. Ook de houtwallenmotie heeft het gehaald. Dat betekent dat de provincie met natuurorganisaties, terreinbeheerders, LTO en gemeenten om tafel gaat om betere bescherming te regelen voor de houtwallen, hagen en eiken die ons landschap zo mooi maken (M12 Conferentie houtwallen en landschapselementen).

Amendement GBD (D66)

Vanuit de provincie komt eenmalig € 750.000 beschikbaar voor langjarig landschapsbeheer. Eind 2018 zit de besteding hiervan nog in de verkenningsfase. Het is de verwachting dat in kwartaal 1 in 2019 een ambtelijk projectvoorstel met de provinciale commissie wordt verkend.

7. Risico's

Strategie (inclusief reputatie)

Met de overgang van de contractvormingsperiode naar de contractbeheerperiode ontstaat een nieuw strategisch risico. Landschapselementen met een Groene en Blauwe Diensten-contract behoren er ten allen tijde goed beheerd bij te staan. Wanneer dat voor een groter aantal contracten niet het geval is, kan dat de stichting reputatieschade opleveren.

Operationele activiteiten (inclusief frauderisico)

Nadat we in 2017 onze betalingsautorisatie onder het vergrootglas hebben gelegd, hebben we in 2018 de 15% organisatiekosten voor de komende jaren scherper uiteen gezet. Onze begrotingen

voor de komende jaren zijn daarop afgesteld. In 2019 gaan we aan de slag met een controle op onze liquiditeitsbegroting.

Financiële risico's

Er is geen sprake van prijs- en kredietrisico. De contractverplichtingen zijn geïndexeerd voor toekomstige prijsontwikkelingen (inflatiecorrectie). Liquiditeits- en/of kasstroomrisico's zijn afgedekt door tijdige en regelmatige vrijval van financiële vaste activa (Doelsparen termijndeposito's).

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

**Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden**

JAARREKENING 2018

Balans per 31 december 2018

(na voorstel resultaatverdeling)

		31 december 2018	31 december 2017
		EUR	EUR
ACTIVA			
<i>Financiële vaste activa</i>	A	31.585.000	32.723.751
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>	B	1.006.116	1.014.429
<i>Liquide middelen</i>	C	<u>3.641.954</u>	<u>3.093.556</u>
Totaal		36.233.070	36.831.736
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
<i>Reserves</i>			
Continuïteitsreserve	D	3.862.623	3.923.187
<i>Fondsen</i>			
Landschapsfonds uitvoering	E	32.198.774	32.818.481
<i>Kortlopende schulden</i>	F	<u>171.673</u>	<u>90.068</u>
Totaal		36.233.070	36.831.736

Paraf voor
waarmerkingsdoeleinden

Staat van baten en lasten over 2018

		Werkelijk 2018		Begroot 2018*		Werkelijk 2017	
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Baten:							
Baten van Particulieren	G		-		-		-
Baten als tegenprestatie levering diensten	H		17.933		20.000		-
Baten van overheden	I		<u>75.341</u>		<u>-</u>		<u>54.000</u>
Som van de baten			93.274		20.000		54.000
Lasten:							
Besteed aan doelstellingen	J						
Aanleg, beheer en herstel		<u>1.556.667</u>		<u>1.350.000</u>		<u>1.487.419</u>	
Totaal besteed aan doelstelling			1.556.667		1.350.000		1.487.419
Beheer en administratie	K						
- Kosten beheer en administratie			<u>201.797</u>		<u>249.000</u>		<u>298.382</u>
Som van de lasten			1.758.464		1.579.000		1.785.801
Financiële baten	L		<u>984.918</u>		<u>1.000.000</u>		<u>1.009.551</u>
Saldo van baten en lasten			-680.272		-579.000		-722.250
Resultaatbestemming:							
Toevoeging/onttrekking aan:							
- continuïteitsreserve			-60.566		-30.000		-175.248
- bestemmingsfondsen			<u>-619.706</u>		<u>-549.000</u>		<u>-547.002</u>
			-680.272		-579.000		-722.250

* Het bestuur heeft in haar vergadering de lasten besteed aan de doelstelling afgeleid aan de liquiditeitsprognoses. Voor beheer en administratie heeft het bestuur in overleg met Landschap Overijssel een begroting vastgesteld. Financiële baten zijn begroot op basis van voorgaande jaren.

Kasstroomoverzicht (indirecte methode)

Kasstroomoverzicht (indirecte methode)

over het boekjaar eindigend op 31 december

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	-660.272	-722.250
Aanpassingen voor		
– Interest baten en –lasten	-985.985	-1.010.623
	-985.985	-1.010.623
Veranderingen in werkkapitaal:		
– Vorderingen en overlopende activa	-16.998	64.554
– Kortlopende schulden	81.605	-102.450
	64.607	-37.896
Kasstroom uit primaire activiteiten	-1.601.650	-1.770.769
Ontvangen interest	1.011.297	1.036.825
Betaalde interest	-	-
	1.011.297	1.036.825
Kasstroom uit operationele activiteiten	-590.353	-733.944
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Investeringen in financiële activa	-	-
Desinvesteringen in financiële vaste activa	1.138.751	1.138.749
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.138.751	1.138.749
Nettokasstroom	548.398	404.805
	2018	2017
Beginstand Liquide middelen 1/1/	3.093.556	2.688.751
Eindstand liquide middelen 31/12	3.641.954	3.093.556
Mutatie	-548.398	-404.805

Toelichting behorend tot de jaarrekening

Algemeen

Doelstelling

De Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel, gevestigd in de gemeente Dalfsen, is in samenwerking met de provincie Overijssel opgericht door Landschap Overijssel en Natuurlijk Platteland Oost (de koepelorganisatie van Agrarische Natuurverenigingen), gevestigd in de gemeente Deventer. De jaarrekening bevat de financiële informatie van de individuele Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel. De stichting heeft ten doel het (doen) realiseren van een duurzaam, structureel en hoogwaardig beheer van het landschap, de natuur en het water in de provincie Overijssel, zulks binnen het beleidskader dat ook wel bekend staat als “Groene en Blauwe Diensten” en/of vergelijkbare kaders en/of met initiatieven met vergelijkbare doelstellingen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Deze jaarrekening heeft betrekking op boekjaar 2018, deze is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld conform richtlijn 650 voor fondswervende instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta in de organisatie.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van de resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een

derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Subsidieverplichtingen verdienen hierbij bijzondere aandacht. Vaak betreft dit verplichtingen voor meerdere jaren. Van een subsidieverplichting is sprake nadat het bestuur een besluit ter zake heeft genomen en dit kenbaar heeft gemaakt aan de subsidieontvanger, waardoor een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting ontstaat. Deze verplichting wordt op de balans als schuld verantwoord en gelijktijdig wordt de last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden opgenomen voor het brutobedrag, tenzij anders vermeld.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De belangrijkste en enige schatting betreft toekomstige organisatiekosten, deze schatting is gebaseerd op historische organisatiekosten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). De stichting maakt geen gebruik van dergelijke derivaten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Een financieel actief of een financiële verplichting wordt in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen is beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vast activa.

Reserves en fondsen

Indien een deel de reserves is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan en deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds. Indien de beperking door het bestuur is aangebracht, wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsreserve.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen ingeval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten

Baten uit acties van derden

Baten uit acties van derden worden verantwoord in het jaar waarin de bate uit de actie van derden is ontvangen, dan wel door die derde is toegezegd.

Baten van overheden

Exploitatiesubsidies komen ten gunste van de staat van baten en lasten van het jaar waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de opbrengsten zijn gedeerd dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Financiële baten en lasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Lasten

Alle kosten worden direct toegerekend aan de doelstelling. Op basis van feitelijke bestedingen worden de kosten gealloceerd aan de verschillende landschapsfondsen. Organisatiekosten en kosten voor overhead worden toegerekend aan 'beheer en administratie'. Er vindt geen toerekening van indirecte kosten plaats aan de doelstelling.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van indirecte methode.

Toelichting op de balans

A Financiële vaste Activa

	2018 EUR	2017 EUR
Noord Oost Twente	12.510.000	12.930.000
Hof van Twente	1.928.551	2.065.164
Hardenberg	3.770.942	4.005.235
Steenwijkerland	2.555.535	2.609.762
Staphorst	2.689.465	2.635.238
Twenterand	206.250	220.000
Dalfsen	1.800.000	1.900.000
Netwerkstad	3.011.449	3.164.837
Haaksbergen	412.500	440.000
Rijssen-Holten	870.000	920.000
Hellendoorn	233.750	233.750
Ommen	91.558	94.765
Wierden	1.505.000	1.505.000
	<hr/>	
	31.585.000	32.723.751

De financiële vaste activa bestaan uit liquide middelen die via Rabo Doelsparen overeenkomsten voor meerdere jaren zijn vastgezet bij lokale Rabobanken. Deze liquide middelen zijn niet vrij opneembaar. Over de inlegperiode zijn vaste afspraken gemaakt over het uit te keren rentebedrag. De afzonderlijke deposito's zijn gewijzigd i.v.m. vrijval van een deel van doelsparen in 2018, dit betekent dat het totaal aan financiële vast activa gewijzigd is.

B Vorderingen en overlopende activa

	2018 EUR	2017 EUR
Debiteuren	23.498	-
Te vorderen rente	982.618	1.007.929
Gemeenten	-	6.500
	<hr/>	
	1.006.116	1.014.429

Debiteuren

Onder de debiteuren 2018 wordt een vordering op Stichting Kostbaar Salland verantwoord van EUR 15.808 welke in 2019 geheel is ontvangen.

Te vorderen rente

De nog te vorderen rente over 2018 wordt geheel in 2019 ontvangen.

De rentebate over 2018 is gedaald ten opzichte van 2017 als gevolg van vrijval van deposito's in 2018.

C. Overige Liquide middelen

	2018 EUR	2017 EUR
Liquide middelen Noord Oost Twente	928.466	606.591
Liquide middelen Hof van Twente	333.951	289.808
Liquide middelen Hardenberg	367.584	224.085
Liquide middelen Steenwijkerland	62.029	82.418
Liquide middelen Staphorst	65.279	83.997
Liquide middelen Twenterand	254.691	261.196
Liquide middelen Dalfsen	364.632	315.709
Liquide middelen Netwerkstad	460.125	343.706
Liquide middelen Haaksbergen	537.955	540.059
Liquide middelen Rijssen-Holten	144.004	114.943
Liquide middelen Hellendoorn	39.883	47.843
Liquide middelen Ommen	8.925	5.298
Liquide middelen Wierden	29.933	97.700
Rabo Bank N.V.	44.497	80.203
	<hr/>	<hr/>
	3.641.954	3.093.556

De overige liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

D. Reserves

	2018	2017
	EUR	EUR
Continuïteitsreserve	3.862.621	3.923.187

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om zeker te stellen dat Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel gedurende de looptijd van de contracten aan haar verplichtingen kan voldoen. De continuïteitsreserve dient ter dekking van de uitvoeringskosten die worden gemaakt om de contracten met de deelnemers van de Groene en Blauwe Diensten af te sluiten en langjarig te beheren. In de samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten is overeengekomen dat maximaal 15% van de middelen besteed mag worden aan organisatiekosten of overhead. Bij aanvang van de samenwerking bestemt stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel 15% aan de continuïteitsreserve. Deze reserve wordt over de looptijd van 30 jaar benut ten behoeve van het toezicht op de uitvoering van de Groene en Blauwe Diensten in Overijssel.

Vanaf 2014 wordt een deel van de ontvangen rente toegevoegd aan de continuïteitsreserve. De stand van de continuïteitsreserve per 31 december is als volgt onderverdeeld naar de verschillende werkgebieden van Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel:

	Stand per 1 januari 2018	Toevoegingen via resultaat bestemming	Bestedingen via resultaat bestemming	Stand per 31 december 2018
	EUR	EUR	EUR	EUR
Landschapsfonds Hof van Twente	242.716	5.989	-13.257	235.448
Landschapsfonds Hardenberg	427.744	13.550	-25.903	415.391
Landschapsfonds Noord Oost Twente	1.764.691	56.250	-64.106	1.756.835
Landschapsfonds Steenwijkerland	219.924	6.909	-14.871	211.962
Landschapsfonds Staphorst	238.883	17.342	-18.067	238.158
Landschapsfonds Twenterand	25.848	453	-1.796	24.505
Landschapsfonds Dalfsen	282.669	6.248	-11.139	277.778
Landschapsfonds Netwerkstad	417.777	11.531	-18.413	410.895
Landschapsfonds Haaksbergen	104.512	1.710	-2.861	103.361
Landschapsfonds Rijssen-Holten	87.857	2.485	-5.639	84.703
Landschapsfonds Hellendoorn	21.101	555	-1.551	20.105
Landschapsfonds Ommen	1.332	69	-667	734
Landschapsfonds Wierden	88.133	3.401	-8.786	82.747
Totaal	3.923.187	126.492	-187.056	3.862.623

E. Fondsen

Landschapsfonds uitvoering

	Stand per 1 januari 2018 EUR	Toevoegingen via resultaat bestemming EUR	Bestedingen via resultaat bestemming EUR	Stand per 31 december 2018 EUR
Landschapsfonds uitvoering Hof van Twente	2.288.770	52.926	-128.954	2.213.102
Landschapsfonds uitvoering Hardenberg	3.966.831	107.532	-194.225	3.880.138
Landschapsfonds uitvoering Noord Oost Twente	12.142.333	366.549	-497.004	12.011.878
Landschapsfonds uitvoering Steenwijkerland	2.450.090	66.853	-127.265	2.389.678
Landschapsfonds uitvoering Staphorst	2.552.629	126.183	-116.760	2.562.052
Landschapsfonds uitvoering Twenterand	461.475	6.385	-27.784	440.076
Landschapsfonds uitvoering Dalfsen	1.993.782	49.851	-107.460	1.936.173
Landschapsfonds uitvoering Netwerkstad	3.202.287	83.224	-161.327	3.124.184
Landschapsfonds uitvoering Haaksbergen	889.631	11.949	-41.992	859.588
Landschapsfonds uitvoering Rijssen-Holten	975.752	24.784	-44.930	955.606
Landschapsfonds uitvoering Hellendoorn	267.666	6.286	-14.075	259.877
Landschapsfonds Ommen	100.431	2.836	-3.716	99.551
Landschapsfonds Wierden	1.526.804	31.602	-91.535	1.466.81
Totaal	32.818.481	936.960	-1.556.667	32.198.774

Deze fondsen dienen voor het uitvoeren van de Groene en Blauwe Diensten regeling. Vanuit de fondsen worden langjarige contracten gesloten met grondeigenaren van landschapselementen. De looptijd van deze fondsen bedraagt maximaal 30 jaar. Wanneer de middelen na einde looptijd niet volledig zijn besteed zal in het kader van de samenwerkingsovereenkomst nadere afspraken worden gemaakt over het saldo met de betreffende gemeente.

F. Kortlopende schulden

	31 dec. 2018 EUR	31 dec. 2017 EUR
Crediteuren	73.970	29.566
Nog te betalen beheervergoeding	90.443	47.775
Accountantskosten	7.260	12.500
Overig	-	227
Totaal Kortlopende schulden	171.673	90.068

Crediteuren

De post Crediteuren betreft de vergoeding 2^e termijn contractbeheer aan de Stichting Landschap Overijssel. Deze vergoeding is in 2019 voldaan.

Nog te betalen beheervergoeding

Onder de post nog te betalen beheervergoeding worden diverse beheervergoedingen verantwoord

Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden

die betrekking hebben op het jaar 2018. De vergoedingen worden in 2019 betaald aan de contractanten.

Accountantskosten

Betreft een kortlopende schuld voor de controle vanuit de accountant voor de beoordeling van de jaarrekening 2018.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Voor groene en blauwe diensten zijn contracten afgesloten voor een periode van maximaal 30 jaar. Grondeigenaren die een landschapselement op hun grondgebied willen aanleggen, beheren of onderhouden, dragen bij aan behoud van het unieke Overijsselse landschap en krijgen hiervoor van Stichting Groene en Blauwe Diensten een overeengekomen beloning. De aangegeven verplichtingen tot en met 31 december betreffen per landschapsfonds:

	2018	2017
	EUR	EUR
Landschapsfonds Hof van Twente	2.313.765	2.402.256
Landschapsfonds Hardenberg	3.961.558	4.418.875
Landschapsfonds Noord Oost Twente	14.938.836	15.383.905
Landschapsfonds Steenwijkerland	2.354.330	2.512.381
Landschapsfonds Staphorst	2.418.429	2.558.009
Landschapsfonds Twenterand	418.605	446.746
Landschapsfonds Dalfsen	2.146.220	2.257.107
Landschapsfonds Netwerkstad	3.346.731	3.537.824
Landschapsfonds Haaksbergen	775.910	507.477
Landschapsfonds Rijssen-Holten	974.453	1.019.404
Landschapsfonds Hellendoorn	212.103	226.178
Landschapsfonds Ommen	89.204	92.921
Landschapsfonds Wierden	1.358.764	1.533.451
Totaal	35.308.908	36.896.534

Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel heeft een gegarandeerde rente op haar fondsvermogen. Op basis van deze gegarandeerde rente en een adequate financiële planning worden een deel van de verplichtingen gedekt door de gegarandeerde rente.

Vanwege diverse uitputtingsmethodes per landschapsfonds is het niet mogelijk om een onderverdeling per categorie (< 1 jaar, 1 – 5 jaar en > 5 jaar) aan te brengen.

Toelichting op de staat van baten en lasten

G. Baten van Particulieren

	Werkelijk 2018 EUR	Begroting 2018 EUR	Werkelijk 2017 EUR
Overige baten van particulieren	-	-	-
	-	-	-

In 2018 zijn er geen baten van particulieren ontvangen.

H. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

	Werkelijk 2018 EUR	Begroting 2018 EUR	Werkelijk 2017 EUR
Kostbaar Salland	17.933	20.000	-
	17.933	20.000	-

Betreft een bijdrage voor het afsluiten van collectieve contracten voor Stichting Kostbaar Salland.

I. Baten van overheden

	Werkelijk 2018 EUR	Begroting 2018 EUR	Werkelijk 2017 EUR
Bijdrage gemeente	75.341	-	54.000
	75.341	-	54.000

Bijdrage gemeente

Er zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met de deelnemende gemeenten en de Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel. De bijdragen van gemeenten vallen binnen de gemaakte afspraken. In 2018 zijn er door de gemeenten Staphorst en Wierden nog incidenteel aanvullende stortingen gedaan ten behoeve van duurzaam landschapsbeheer.

J. Besteed aan doelstellingen

	Werkelijk 2018 EUR	Begroting 2018 EUR	Werkelijk 2017 EUR
Aanleg, beheer en herstel:			
Kosten particulier beheer	1.556.667	1.350.000	1.487.419
Totale directe kosten	1.556.667	1.350.000	1.487.419

Toelichting:

Toename komt met name doordat er minder aanleg- en herstelvergoeding en meer beheervergoeding is uitgekeerd in 2018. Daarnaast heeft er een opschoonactie plaatsgevonden richting de eigenaren.

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven:

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Totaal besteed aan doelstelling	1.556.667	1.350.000	1.487.419
Totaal lasten	1.758.464	1.599.000	1.785.801
Bestedingspercentage lasten	89%	84%	83%

Over de gehele looptijd mag het gemiddelde bestedingspercentage niet minder zijn dan 85%.

Kostenpercentage fondsenwerving

Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel maakt geen kosten voor fondsenwerving. De verhouding van de kosten fondsenwerving in relatie tot de totale baten is dan ook nihil.

K. Beheer en administratie

Kosten beheer en administratie

	Werkelijk 2018 EUR	Begroting 2018 EUR	Werkelijk 2017 EUR
Administratie en beheer Landschap Overijssel	145.304	189.000	276.542
Kosten overige fondsen	15.808	20.000	2.125
Accountantskosten	8.470	11.250	12.500
Contractbeheersysteem	17.168	18.000	
Kosten bestuur/RvT	6.325	8.500	6.419
Landschap Overijssel DSC Courage	7.500	-	
Overig	1.222	2.250	796
	201.797	249.000	298.382

Administratie en beheer Landschap Overijssel

De organisatiekosten worden gemaakt ten behoeve van het afsluiten van nieuwe contracten en het houden van toezicht of de landschapselementen conform contracten worden beheerd en onderhouden. De organisatiekosten vallen lager uit, omdat er 50% minder contracten zijn afgesloten dan begroot en doordat de veegactie in de gemeente Wierden is uitgesteld tot 2019.

Accountantskosten

M.i.v. 2018 wordt er geen controleverklaring verstrekt maar een beoordelingsverklaring conform standaard 2400, opdrachten tot het beoordelen van financiële overzichten". De kosten voor deze gewijzigde opdracht vallen lager uit dan de kosten voor 2017.

Kostenpercentage beheer en administratie

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Totaal kosten beheer en administratie	201.797	249.000	298.382
Totaal lasten	1.758.464	1.599.000	1.785.801
Percentage kosten beheer en administratie	11 %	16%	17%

L. Financiële baten en lasten

	Werkelijk 2018 EUR	Begroting 2018 EUR	Werkelijk 2017 EUR
Rentebaten	985.985	-	1.010.623
Rentelasten en bankkosten	-1.067	-	-1.072
	984.918	-	1.009.551

Rentebaten

Bij de bankinstelling zijn de middelen in diverse spaardeposito's vastgelegd.

M. Toelichting lasten verdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming in EUR 1.000.

Bestemming	Besteed aan Doelstellingen	Wervingskosten	Kosten beheer en administratie	Totaal werkelijk 2018	Begroot 2018	Totaal werkelijk 2017
Lasten	Aanleg, beheer en herstel					
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Verstreekte (project)subsidies en bijdragen						
Afdrachten aan verbonden organisaties						
Aankopen en verwervingen						
Uitbesteed werk	1.557	-		1.557	1.350	1.488
Communicatiekosten						
Personeelskosten						
Huisvestingskosten						
Kantoor- en algemene kosten			202	202	249	298
Afschrijving						
Totaal	1.557	-	202	1.759	1.599	1.786

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2018 waren er, evenals in 2017, geen werknemers in dienst van de stichting.

Transacties met verbonden partijen

Er hebben geen transacties met verbonden partijen plaatsgevonden.

Bezoldiging bestuurders

De raad van toezicht en het bestuur verrichten haar werkzaamheden onbezoldigd.

Vorstel tot resultaatbestemming

Het bestuur van de stichting heeft voorgesteld het resultaat over 2018 als volgt te bestemmen:

Toevoegingen/onttrekkingen aan:

Continuïteitsreserve	- € 60.564
Landschapsfondsen	- € 619.706
Resultaat	- € 680.270

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Ondertekening bestuur

Dalfsen, 18 maart 2019

M. Knol
Voorzitter SGBDO

J.D. Alsema
Bestuurslid SGBDO

OVERIGE GEGEVENS

Overige gegevens

Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming

Ingevolge artikel 14 van de statuten van de stichting staat het resultaat ter beschikking aan het bestuur, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen voor de reserves en fondsen.

Nevenvestigingen

De stichting beschikt niet over nevenvestigingen

Beoordelingsverklaring van de onafhankelijke accountant

**Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden**
36

Aan het bestuur van
Stichting Groene en Blauwe Diensten
Poppenallee 39
7722 KW DALFSEN

Twentelaan 5
7609 RE Almelo
Postbus 206
7600 AE Almelo
Tel. 088-500 95 00
E-mail info@eshuis.com

BEOORDELINGSVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Groene en Blauwe Diensten

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2018 van Stichting Groene en Blauwe Diensten te Dalfsen beoordeeld. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2018 en de winst- en verliesrekening over 2018 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen'.

Verklaring over de in dit rapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze beoordelingsverklaring daarbij, omvat dit rapport andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningbeoordeling of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze beoordelingswerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen'.

Paraaf voor
waarmerkingsdoeleinden

SRA

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven en voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen'. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een conclusie over de jaarrekening op basis van onze beoordeling. Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 2400 'Opdrachten tot het beoordelen van financiële overzichten'. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze beoordeling zodanig plannen en uitvoeren dat wij in staat zijn te concluderen dat ons niet is gebleken dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat. Een beoordeling in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 2400 resulteert in een beperkte mate van zekerheid. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij het management en overige functionarissen van de entiteit, het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de financiële gegevens alsmede het evalueren van de verkregen informatie. De werkzaamheden uitgevoerd in het kader van een beoordelingsopdracht zijn aanzienlijk beperkter dan die uitgevoerd in het kader van een controleopdracht verricht in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden. Derhalve brengen wij geen controleoordeel tot uitdrukking.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Groene en Blauwe Diensten per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen'.

Almelo, 25 maart 2019

Eshuis Registeraccountants B.V.

w.g.

drs. E. Dijkgraaf RA